

USTAWA O PRAWACH Z 1688 R.*

(Bill of Rights, 1688)

(1 Will. & Mar. sess 2, c. 2)

Ustawa proklamująca prawa i wolności poddanych i ustalająca sukcesję tronu

Zważywszy, że lordowie duchowni i świeccy oraz lud pospolity zgromadzeni w Westminsterze, zgodnie z prawem, w pełni i swobodnie reprezentujący wszystkie stany ludu tego Królestwa, trzynastego dnia lutego roku pańskiego tysiąc sześćset osiemdziesiątego ósmego przedstawili Ich Królewskim Mościom, znanym wtedy jako Wilhelm Orański i Maria, księżę i księżniczka orańscy, pewną deklarację pisemną zawierającą następujące słowa wspomnianych lordów i ludu pospolitego.

Zważywszy, że były Król Jakub Drugi, przy pomocy różnych złych doradców, sędziów i ministrów zatrudnionych przez niego, usiłował obalić i wykorzenić religię protestancką oraz prawa i wolności tego Królestwa poprzez:

uzurpowanie i wykonywanie uprawnień do pomijania i zawieszania praw oraz wykonywania praw bez zgody Parlamentu.

oskarżanie i ściganie różnych czcigodnych duchownych za pokorne petycje o zwolnienie z przystawania na wspomniane usurpowane uprawnienie.

wydanie i spowodowanie wykonania polecenia opatrzonego wielką pieczęcią w sprawie powołania sądu zwanego sądem komisarzy do spraw kościelnych.

pobieranie pieniędzy na rzecz Korony pod pretekstem prerogatywy w innym czasie i sposobie niż zatwierdzonym przez Parlament.

zebranie i utrzymywanie stałej armii w tym królestwie w czasie pokoju bez zgody Parlamentu i kwaterowanie żołnierzy sprzecznie z prawem.

* Niektóre tłumaczenia tego aktu (zob. np. przekład S. Gebethnera w zbiorze „Konstytucje Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Belgii, Szwajcarii” pod red. A. Burdy i A. Rybickiego. Wrocław 1970, s. 34–40) podają rok 1689. Otóż w 1750 r. przyjęto ustawę o kalendarzu, na mocy której wprowadzono w Królestwie kalendarz gregoriański. Uprzednio początkiem roku był 25 marca, a nie 1 stycznia, stąd też retrospektywnie sesje parlamentu rozpoczętą w lutym 1688 r. uznano za rozpoczętą w 1689 r.

spowodowanie rozbrojenia kilku dobrych protestanckich poddanych, w czasie gdy papistów uzbrojono i pozostawiono w służbie sprzecznie z prawem.

naruszanie wolności wyboru posłów do Parlamentu.

oskarżanie w Sądzie Ławy Królewskiej za sprawy i z powodów podlegających rozpatrzeniu wyłącznie przez Parlament i poprzez różne inne arbitralne i nielegalne czyny.

Zważywszy ponadto, że w ostatnich latach osoby stronnice, skorumpowane i niewykwalifikowane zostały wybrane i służyły w ławach przysięgłych, a szczególnie członkami ław przysięgłych w procesach o zdradę stanu były osoby niebędące właścicielami majątków.

Zaś od osób oskarżanych w sprawach karnych żądano wygórowanych kaucji, aby pozbawić korzyści wynikających z praw ustanowionych na rzecz wolności poddanych.

Zaś nakładano wygórowane grzywny.

Zaś wymierzano niezgodne z prawem i okrutne kary.

Zaś przed skazaniem na grzywny lub orzeczeniem konfiskaty przyznawano lub przyrzekano te grzywny lub skonfiskowane mienie.

A wszystko to jest całkowicie i bezpośrednio sprzeczne ze znanymi prawami i ustawami oraz wolnościami tego królestwa.

Zważywszy ponadto, że wspomniani byli Król Jakub Drugi zrezygnował z rządu i tronu, który tym samym pozostał zwolniony, Jego Wysokość Księżę Orański (którego Wszechmocny Bóg uczynił chwalebnym narzędziem wybawienia tego królestwa od papizmu i arbitralnej władzy) spowodował (za radą lordów duchownych i świeckich oraz różnych głównych postaci z ludu pospolitego) napisanie listów do protestanckich lordów duchownych i świeckich oraz innych listów do niektórych hrabstw, miast, uniwersytetów, gmin i miast portowych, dotyczących wyboru reprezentujących je osób, które mają prawo zostać posłane do Parlamentu, spotkać się i zasiąść w Westminsterze, dwudziestego drugiego stycznia tego roku tysiąc sześćset osiemdziesiątego ósmego w celu dokonania takich ustaleń, aby ich religia, prawa i wolności nie mogły zostać ponownie zagrożone obaleniem, na podstawie których to listów stosownie przeprowadzono wybory.

Zaś po tym wspomniani lordowie duchowni i świeccy oraz lud pospolity zgodnie z tymi listami i wyborami zgromadzeni obecnie w pełnej i wolnej reprezentacji tego narodu, biorąc pod najpoważniejszą rozwagę najlepsze środki w celu osiągnięcia wyżej wspomnianych celów, na pierwszym miejscu

(jak ich przodkowie zwykle czynili w podobnych sytuacjach) w celu obrony i zmanifestowania ich pradawnych praw i wolności, proklamują:

1. Uprawnienie do zawieszania praw

Że rzekome uprawnienie do zawieszania praw lub wykonywania praw na mocy władzy królewskiej bez zgody Parlamentu jest niezgodne z prawem.

2. Niedawne uprawnienie do pomijania praw

Że rzekome uprawnienie do pomijania praw lub wykonywania praw na mocy władzy królewskiej, jakie niedawno uzurpowano i wykonywano, jest niezgodne z prawem.

3. Nielegalność sądów kościelnych

Że upoważnienie do powołania sądu komisarzy do spraw kościelnych oraz wszelkie inne upoważnienia i sądy takiego charakteru są niezgodne z prawem i szkodliwe.

4. Pobieranie pieniędzy

Że pobieranie pieniędzy na rzecz Korony pod pretekstem prerogatywy, na czas dłuższy niż wyraził zgodę Parlament, lub w inny sposób bez zgody Parlamentu, jest niezgodne z prawem.

5. Prawo petycji

Że prawem poddanych jest wnoszenie petycji do Króla, a wszelkie oskarżenia i ściganie za wnoszenie takich petycji jest niezgodne z prawem.

6. Stała armia

Że zebranie lub utrzymywanie stałej armii w królestwie w czasie pokoju bez zgody Parlamentu jest niezgodne z prawem.

7. Prawo do broni

Że protestanczy poddani mogą posiadać broń dla swojej obrony zgodnie z ich statusem i zgodnie z prawem.

8. Wolność wyborów

Że wybory posłów do Parlamentu winny być wolne.

9. Wolność słowa

Że wolność słowa i debat lub postępowań w Parlamencie nie będzie powodem do stawiania w stan oskarżenia lub kwestionowania w jakimkolwiek sądzie lub miejscu poza Parlamentem.

10. Wygórowane kaucje

Że nie będzie się żądać wygórowanych kaucji ani nakładać wygórowanych grzywien, ani wymierzać okrutnych i niezwykajnych kar.

11. Członkowie ław przysięgłych

Że członkowie ław przysięgłych będą należycie powoływani i wybierani.

12. Przyznanie skonfiskowanego mienia

Że przyznawanie lub przyrzekanie przed skazaniem grzywien i skonfiskowanego mienia jest niezgodne z prawem i nieważne.

13. Częste zwoływanie Parlamentu

Że w celu zadośćuczynienia wszelkim skargom oraz w celu zmiany, wzmocnienia i utrzymywania praw, Parlament winien być często zwoływany.